

PALMA

PĘDZLEM UWITA

**PRACE ARTYSTYCZNE POWSTAŁE
W RAMACH PROGRAMU
INTERREG VI-A LITWA-POLSKA**

ISBN 978-609-8299-71-7

Informacja bibliograficzna jest dostępna na portalu Litewskiego
Integralnego Systemu Informacji Bibliotecznej (LIBIS) ibiblioteka.lt

Redakcja: Irena Mikulewicz

Projekt graficzny: Magdalena Jarosławska

Tłumaczenie LT/EN: Maria Kleczkowska

Zdjęcia: Justyna Ostrowicka, Evelina Voleišo, Bartosz Urbanowicz

Skład i przygotowanie do druku: Sławomir Subotowicz

Moderatorzy: Radosław Jastrzębski, Bożena Naruszewicz

Kierownik projektu: Paulina Mikołajczyk, Natalija Magdalena Urbanovič

Nakład: 150 egzemplarzy

Druk: Standart Impressa
Darius ir Girėno g. 39
02189 Vilnius, Lithuania

Wilno, 2025 r.

**Publikacja powstała w ramach projektu programu
Interreg VI-A Litwa-Polska „Wicie palm – rozwój turystyki kulturowej w
celu zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego i poprawy dobrobytu
społecznego mieszkańców rejonu wileńskiego (LT) i gminy Rozogi (PL)”**

Interreg

Współfinansowany przez
UNIĘ EUROPEJSKĄ

Litwa – Polska

Muzeum Etnograficzne Wileńszczyzny

Gmina Rozogi

Dwie palmy, dwa światy i... jedna nić tradycji.

Na Kurpiowszczyźnie, w gminie Rozogi, tradycyjna palma rodzi się z barwnych bibulek, cierpliwie skręcanych kwiatów, które splecione wokół tyczki tworzą przepiękną, strzelistą kompozycję – znak żywotności kurpiowskiego rzemiosła i wyobraźni. W Mejszagole, na Wileńszczyźnie, palma wyrasta z żywych gałązek, ziół i kwiatów – jakby sama przyroda oddawała swój hołd dawnym obyczajom. Spotkanie tych dwóch tradycji stało się inspiracją do zorganizowania pleneru malarskiego *Palma wileńska pędzlem uwita*. Adepti sztuki plastycznej wzięli na warsztat palmę – jako niesamowite zjawisko kulturowe wpisane na listę Niematerialnego Dziedzictwa Kultury w Polsce i na Litwie. Wzajemnie poznawali miejsca i ludzi. Szukali ukrytego dialogu między barwami papierowych kwiatów a wonią suszonych ziół, między rytmem kurpiowskiego miasteczka a spokojem podwileńskich pól. Tak narodziła się opowieść o dwóch palmach splecionych pędzlem – o sztuce, która łączy regiony, o tradycji, która trwa w barwach i kształtach, i o wspólnym dziedzictwie, które, choć różne w formie, mówi tym samym językiem – językiem pamięci i piękna.

Dvi verbos, du pasauliai ir... viena tradicijos gija.

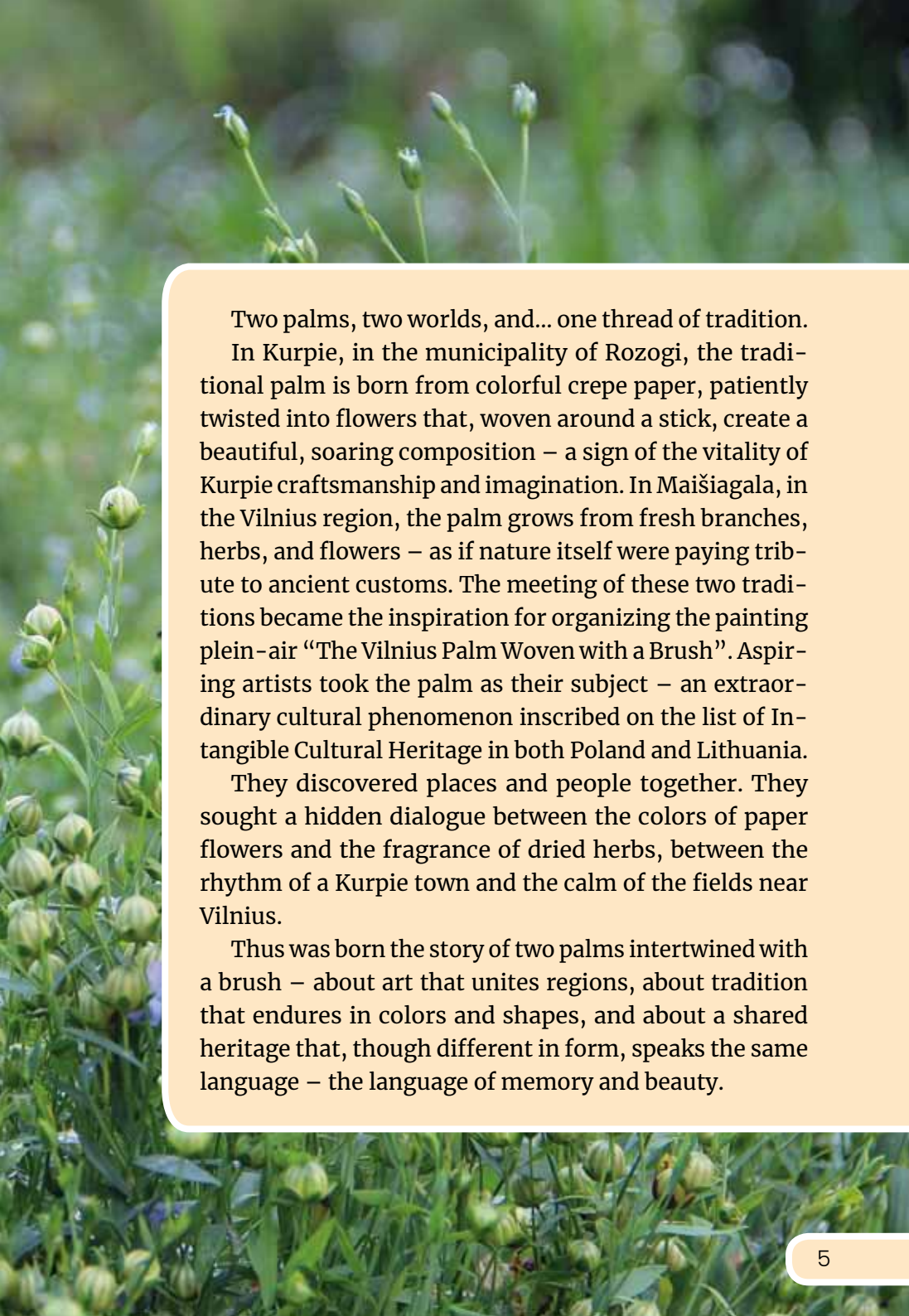
Kurpių krašte, Rozogių valsčiuje, tradicinė verba gimsta iš spalvingų krepinio popieriaus lapelių, kantriai susuktų žiedų, kurie apipinti aplink lazda sukuria nuostabią, į dangų šaunančią kompoziciją – Kurpių amato gyvybingumo ir vaizduotės ženklą.

Meišagoloje, Vilnijos krašte, verba auga iš gyvų šakelių, žolelių ir gėlių – tarsi pati gamta atiduotų pagarbą seniesiems papročiams.

Šių dviejų tradicijų susitikimas tapo įkvėpimu surengti tapybos plenerą „Vilniaus verba teptuku nuausta“. Dailės meno mokiniai ėmėsi verbos – kaip nepaprasto kultūrinio reiškinių, įrašyto į Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą Lenkijoje ir Lietuvoje.

Jie kartu pažino vietas ir žmones. Ieškojo paslėpto dialogo tarp popierinių žiedų spalvų ir džiovinėtų žolelių kvapo, tarp Kurpių miestelio ritmo ir ramybės prie Vilniaus laukų.

Taip gimė pasakojimas apie dvi teptuku susipynusias verbas – apie meną, jungiantį regionus, apie tradiciją, kuri gyvuoja spalvose ir formose, ir apie bendrą paveldą, kuris, nors skirtingas savo išraiška, kalba ta pačia kalba – atminties ir grožio kalba.

Two palms, two worlds, and... one thread of tradition. In Kurpie, in the municipality of Rozogi, the traditional palm is born from colorful crepe paper, patiently twisted into flowers that, woven around a stick, create a beautiful, soaring composition – a sign of the vitality of Kurpie craftsmanship and imagination. In Maišiagala, in the Vilnius region, the palm grows from fresh branches, herbs, and flowers – as if nature itself were paying tribute to ancient customs. The meeting of these two traditions became the inspiration for organizing the painting plein-air “The Vilnius Palm Woven with a Brush”. Aspiring artists took the palm as their subject – an extraordinary cultural phenomenon inscribed on the list of Intangible Cultural Heritage in both Poland and Lithuania.

They discovered places and people together. They sought a hidden dialogue between the colors of paper flowers and the fragrance of dried herbs, between the rhythm of a Kurpie town and the calm of the fields near Vilnius.

Thus was born the story of two palms intertwined with a brush – about art that unites regions, about tradition that endures in colors and shapes, and about a shared heritage that, though different in form, speaks the same language – the language of memory and beauty.

Tradycja tworzenia palm wielkanocnych przekazywana jest – tak na Kurpiach, jak i na Wileńszczyźnie – z pokolenia na pokolenie. Jest symbolem zdrowia, szczęścia, ma chronić przed niespodziankami losu, dlatego pozostaje nie tylko ozdobą Niedzieli Palmowej, lecz także żywym świadectwem wiary, nadziei i kulturowej tożsamości regionów.

Niedziela Palmowa w Rozogach (Polska, kwiecień 2025 r.) była dla mieszkańców Wileńszczyzny żywą lekcją tradycji, podczas której mogli dotknąć korzeni kultury kurpiowskiej i poczuć jej niezwykłą atmosferę. Zorganizowany w tym czasie XXVIII Powiatowy Konkurs Palmy Wielkanocnej uświadomił jak niezwykłym zjawiskiem jest tradycja kurpiowska. Strzeliste palmy, mierzące nawet kilka metrów wysokości i uplecione z tysięcy barwnych kwiatów z bibuły, robiły ogromne wrażenie na gościach z Wileńszczyzny. Widok tak monumentalnych kompozycji był czymś nowym, choć już się zdarza, że i wileńskie palmiarki podejmują się dzieła tworzenia palm o niespotykanych rozmiarach.

Emocje towarzyszące procesji z palmami, udział w przeglądzie konkursowym – poznanie procesu powstawania dzieł zaowocowały przepięknymi obrazami, powstałymi podczas pleneru malarskiego w Rozogach. Praca nad obrazem poprzedzona była warsztatami z wyplatania kwiatów i wicia palm. Uświadomiło to wszystkim uczestnikom, że sztuka wyrasta z rzemiosła, a barwy i faktury palmy mogą stać się inspiracją dla malarskiej wyobraźni.

Velykinių verbų kūrimo tradicija perduodama – tiek Kurpių krašte, tiek Vilnijoje – iš kartos į kartą. Ji yra sveikatos, laimės simbolis, turinti saugoti nuo netikėtų likimo vingių, todėl išlieka ne tik Verbų sekmadienio puošmena, bet ir gyvas tikėjimo, vilties bei kultūrinės regionų tapatybės liudijimas.

Verbų sekmadienis Rozgose (Lenkija, 2025 m. balandis) tapo gyva tradicijos pamoka Vilnijos gyventojams, kurie galėjo prisiliesti prie Kurpių kultūros šaknų ir pajusti jos ypatingą atmosferą. Tuo metu surengtas XXVIII-asis Apskrities velykinės verbos konkursas parodė, koks nepaprastas reiškinytis yra Kurpių tradicija. Įspūdingos verbos, siekiančios net kelis metrus aukščio ir supintos iš tūkstančių spalvingų krepinio popieriaus žiedų, darė milžinišką įspūdį svečiams iš Vilnijos. Tokios monumentalių kompozicijų vizija buvo jiems naujiena, nors pastaruoju metu ir Vilniaus krašto verbų pynėjos imasi kurti neįprasto dydžio verbas.

Emocijos, lydėjusios procesiją su verbomis, dalyvavimas konkurso peržiūroje – pažintis su kūrinų gimimo procesu – davė pradžią nuostabiems paveikslams, nutapytiems Rozgose vykusio plenero metu. Darbą prie paveiklo lydėjo dirbtuvės, kuriose buvo mokomasi pinti gėles ir vyti verbas. Tai visiems dalyviams priminė, kad menas gimsta iš amato, o verbos spalvos ir faktūros gali tapti įkvėpimo šaltiniu meninei vaizduotei.

The tradition of making Easter palms is passed down – both in Kurpie and in the Vilnius region – from generation to generation.

It is a symbol of health and happiness, meant to protect against life's surprises, and therefore it remains not only a decoration for Palm Sunday but also a living testament to faith, hope, and the cultural identity of the regions.

Palm Sunday in Rozogi (Poland, April 2025) was a vivid lesson in tradition for the residents of the Vilnius region, allowing them to touch the roots of Kurpie culture and experience its unique atmosphere.

At the same time, the 28th County Easter Palm Competition demonstrated just how extraordinary the Kurpie tradition is. Towering palms, reaching several meters in height and woven from thousands of colorful crepe paper flowers, left a strong impression on guests from the Vilnius region. The sight of such monumental compositions was something new, although nowadays Vilnius-based palm makers also take on the challenge of creating palms of unprecedented size.

The emotions accompanying the palm procession and participation in the competition – learning about the process of creating the works – resulted in beautiful paintings produced during the Rozogi painting plein-air. Working on the paintings was preceded by workshops in flower weaving and palm making. This made all participants realize that art grows out of craftsmanship, and that the colors and textures of the palm can become a source of inspiration for artistic imagination.

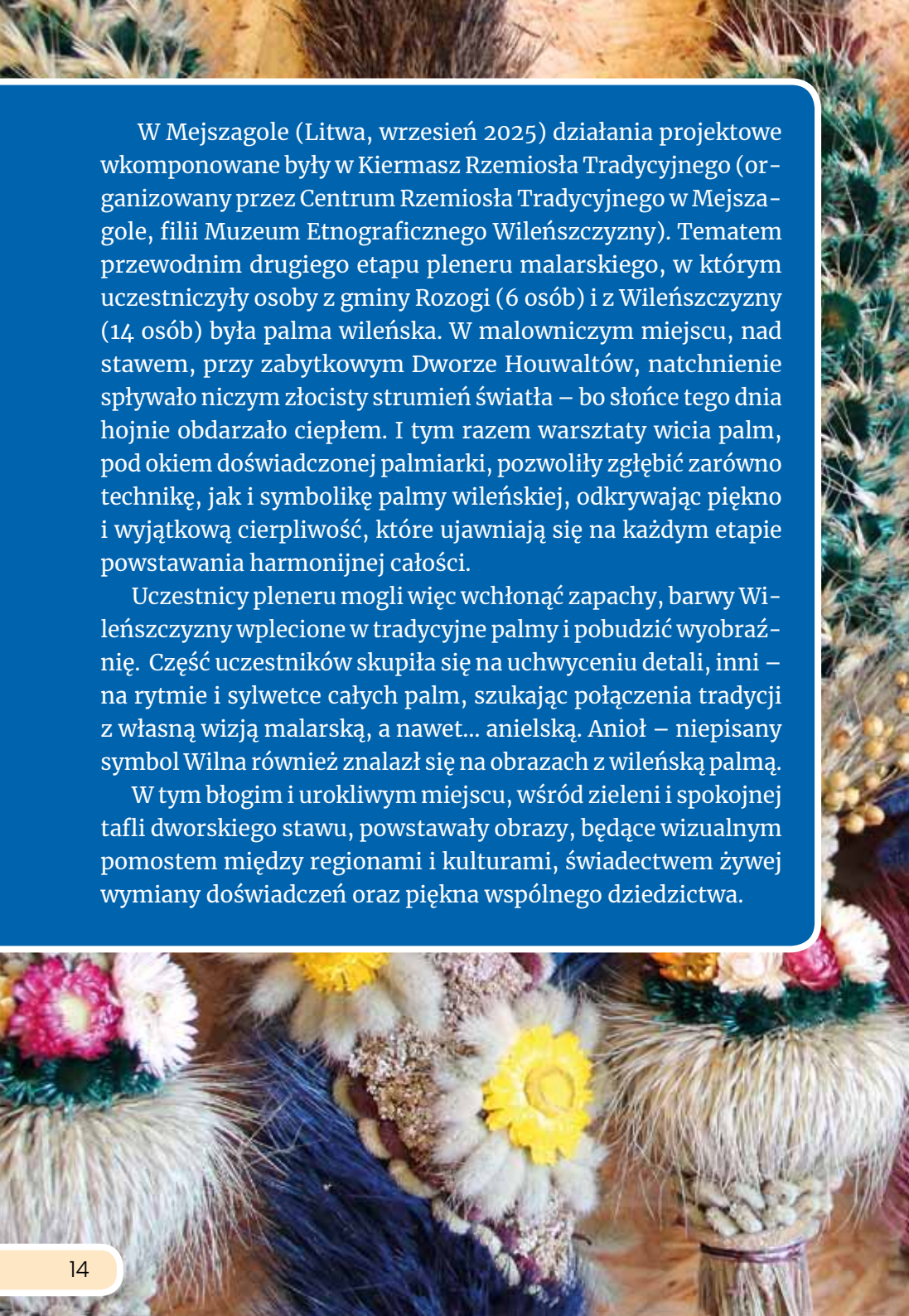

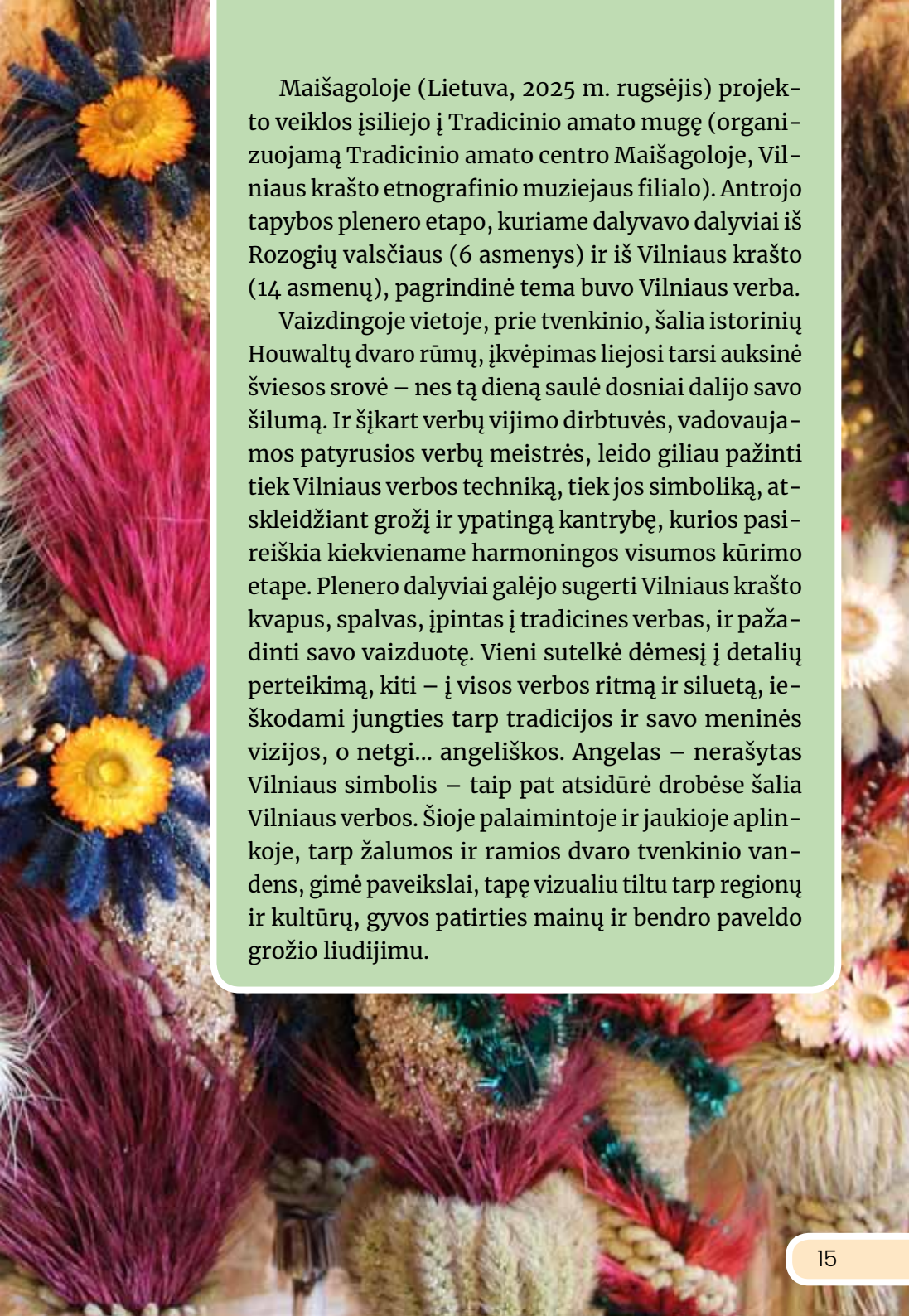

W Mejszagole (Litwa, wrzesień 2025) działania projektowe wkomponowane były w Kiermasz Rzemiosła Tradycyjnego (organizowany przez Centrum Rzemiosła Tradycyjnego w Mejszagole, filii Muzeum Etnograficznego Wileńszczyzny). Tematem przewodnim drugiego etapu pleneru malarskiego, w którym uczestniczyły osoby z gminy Rozogi (6 osób) i z Wileńszczyzny (14 osób) była palma wileńska. W malowniczym miejscu, nad stawem, przy zabytkowym Dworze Houwáltów, natchnienie sphywało niczym złocisty strumień światła – bo słońce tego dnia hojnie obdarzało ciepłem. I tym razem warsztaty wicia palm, pod okiem doświadczonej palmiarki, pozwoliły zgłębić zarówno technikę, jak i symbolikę palmy wileńskiej, odkrywając piękno i wyjątkową cierpliwość, które ujawniają się na każdym etapie powstawania harmonijnej całości.

Uczestnicy pleneru mogli więc wchłonąć zapachy, barwy Wileńszczyzny wplecione w tradycyjne palmy i pobudzić wyobraźnię. Część uczestników skupiła się na uchwyceniu detali, inni – na rytmie i sylwetce całych palm, szukając połączenia tradycji z własną wizją malarską, a nawet... anielską. Anioł – niepisany symbol Wilna również znalazł się na obrazach z wileńską palmą.

W tym błogim i uroklivym miejscu, wśród zieleni i spokojnej tafli dworskiego stawu, powstawały obrazy, będące wizualnym pomostem między regionami i kulturami, świadectwem żywej wymiany doświadczeń oraz piękna wspólnego dziedzictwa.

Maišagoloje (Lietuva, 2025 m. rugsėjis) projekto veiklos įsiliejo į Tradicinio amato mugę (organizuojamą Tradicinio amato centro Maišagoloje, Vilniaus krašto etnografinio muziejaus filialo). Antrojo tapybos plenero etapo, kuriame dalyvavo dalyviai iš Rozogių valsčiaus (6 asmenys) ir iš Vilniaus krašto (14 asmenų), pagrindinė tema buvo Vilniaus verba.

Vaizdingoje vietoje, prie tvenkinio, šalia istorinių Houwaltų dvaro rūmų, įkvėpimas liejosi tarsi auksinė šviesos srovė – nes tą dieną saulė dosniai dalijo savo šilumą. Ir šįkart verbų vijimo dirbtuvės, vadovaujamos patyrusios verbų meistrės, leido giliau pažinti tiek Vilniaus verbos techniką, tiek jos simboliką, atskleidžiant grožį ir ypatingą kantrybę, kurios pasireiškia kiekviename harmoningos visumos kūrimo etape. Plenero dalyviai galėjo sugerti Vilniaus krašto kvapus, spalvas, įpintas į tradicines verbas, ir pažadinti savo vaizduotę. Vieni sutelkė dėmesį į detalių perteikimą, kiti – į visos verbos ritmą ir siluetą, ieškodami jungties tarp tradicijos ir savo meninės vizijos, o netgi... angeliškos. Angelas – nerašytas Vilniaus simbolis – taip pat atsidūrė drobėse šalia Vilniaus verbos. Šioje palaimintoje ir jaukioje aplinkoje, tarp žalumos ir ramios dvaro tvenkinio vandens, gimė paveikslai, tapę vizualiu tiltu tarp regionų ir kultūrų, gyvos patirties mainų ir bendro paveldo grožio liudijimu.

In Maišiagala (Lithuania, September 2025), project activities were integrated into the Traditional Crafts Fair (organized by the Traditional Crafts Center in Maišiagala, a branch of the Vilnius Region Ethnographic Museum).

The main theme of the second stage of the painting plein-air, which included participants from Rozogi municipality (6 people) and the Vilnius region (14 people), was the Vilnius palm.

In a picturesque location by the pond, near the historic Houwalt Manor, inspiration flowed like a golden stream of light – as the sun generously bathed the area in warmth that day. Once again, palm-weaving workshops, under the guidance of an experienced palm maker, allowed participants to explore both the technique and symbolism of the Vilnius palm, revealing the beauty and exceptional patience evident at every stage of creating a harmonious whole.

Participants were able to absorb the scents and colors of the Vilnius region woven into traditional palms and stimulate their imagination. Some focused on capturing details, while others concentrated on the rhythm and silhouette of entire palms, seeking to merge tradition with their own artistic vision – and even... an angelic one. The angel, an unwritten symbol of Vilnius, also appeared in the paintings alongside the Vilnius palm.

In this serene and charming setting, amidst greenery and the calm surface of the manor pond, artworks were created that became a visual bridge between regions and cultures, bearing witness to the lively exchange of experiences and the beauty of shared heritage.

interreg

Współfinansowany przez Unię Europejską

Litwa - Polska

1125/2021

W ramach projektu „Wzrost i rozwój społeczno-ekonomiczny w regionach wiejskich i obszarach o niskiej gęstości zaludnienia”

„Wiele palm – polska kulturowej w...”

... Litwa - Lenkija

Bezdolny finansujacy
EUROPOS SAJUNGA

... 00325

... ršimas - kultūrinio ...

Plener malarski „Palmy pędzlem uwite” jest jednym z działań w ramach programu „Interreg Litwa-Polska: Wicie Palm - rozwój turystyki kulturowej w celu zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego i poprawy dobrobytu społecznego mieszkańców rejonu wileńskiego (LT) oraz gminy Rozogi (PL)” To doskonała przestrzeń, w której amatorzy sztuki plastycznej, rzemieślnicy, przedstawiciele branży turystycznej i zaangażowani działacze kultury mogą odkrywać nowe formy artystycznej ekspresji i jednocześnie pogłębiać wiedzę o tradycji i wartości kulturowej regionu.

Poprzez twórcze działania plener stał się żywym mostem między regionami, pozwalając zachować dziedzictwo kulturowe i inspirować kolejne pokolenia do odkrywania bogactwa tradycji zarówno kurpiowskiej, jak i wileńskiej.

Tapybos pleneras „Verbos teptuku nuaustos” yra viena iš veiklų pagal programą „Interreg Lietuva–Lenkija: Verbu vijimas – kultūrinio turizmo plėtra siekiant išsaugoti vietos kultūros paveldą ir pagerinti Vilniaus rajono (LT) bei Rozogių valsčiaus (PL) gyventojų socialinę gerovę”.

Tai puiki erdvė, kurioje dailės mėgėjai, amatininkai, turizmo srities atstovai ir aktyvūs kultūros veikėjai gali atrasti naujas meninės raiškos formas ir kartu gilinti žinias apie tradicijas bei regiono kultūrinės vertės svarbą. Per kūrybines veiklas pleneras tapo gyvu tiltu tarp regionų, leidžiančiu išsaugoti kultūros paveldą ir įkvėpti ateinančias kartas atrasti tiek Kurpių, tiek Vilniaus krašto tradicijų lobyną.

The painting plein-air “Palms Woven with a Brush” is one of the activities within the framework of the program “Interreg Lithuania–Poland: Palm Weaving – the development of cultural tourism to preserve local cultural heritage and improve the social well-being of residents in the Vilnius region (LT) and Rozogi municipality (PL)”.

It is an excellent space where amateur artists, craftsmen, tourism professionals, and engaged cultural activists can explore new forms of artistic expression while deepening their knowledge of the traditions and cultural value of the region.

Through creative activities, the plein-air has become a living bridge between regions, helping to preserve cultural heritage and inspiring future generations to discover the richness of both Kurpie and Vilnius traditions.

